

mana in has miserias mutata atque damnata. Non ergo ita se habent conditione nascendi, sed contagione peccati et conditione supplicii.

CXCIX. JUL. « Quo ergo super naturæ judicio Manichæus tuque distatis? Quia ille, inquis, eam malam fatetur. Tu ergo si id abnuis, bonam eam esse pronuntia; et sublata contentio est: capieris statim veritatis retribus in salutem. Sed reclamationes. Audiamus ergo quid parias, Aristoteles Pœnorum. » Tantum, inquis, malum ei inest, ut possideatur a diabolo, atque æternum mereatur incendium. »

AUG. Tu autem qui eam negas a diabolo possideri, procul dubio negas a potestate erui tenebrarum, cum in Christi regnum regeneratione transfertur, et accusas universam catholicam Ecclesiam magno crimine majestatis. Non enim legibus hujus mundi alio crimine tenetur reus, quisquis imaginem, quamvis non vivam, tamen imperatoris exsufflat: exsufflantur autem parvuli in exorcismo, priusquam baptizentur: exsufflantur igitur vivæ imagines, non regis cujuscumque, sed Dei. Imo vero exsufflatur, sed diabolus, qui contagione peccati tenet parvulum reum, ut illo foras misso parvulus transferatur ad Christum¹. Exsuffletur itaque Juliani amentia, ne majestatis rea in parvulorum mundatione et exsufflatione dicatur Ecclesia. Si autem non eruitur a potestate tenebrarum, et illic remanet parvulus; quid miraris in igne æterno cum diabolo futurum, qui in Dei regnum intrare non sinitur? An quia Pelagiani nescio quem parvulis non baptizatis, præter Dei regnum, quietis et vitæ æternæ locum præparant, ideo Christi erit falsa sententia: « Qui » crediderit, et baptizatus fuerit, salvus erit; qui autem » non crediderit, condemnabitur²? » Quisquis autem ne-

¹ Joan. xii, 31. — ² Marc. xvi, 16.

gat parvulos credere per ora gestantium, neget eos et accipere baptismum, quia in manibus gestantium reluctantur.

CC. JUL. « Sed adeo mala non est, ut nisi Manichæus eam accusare non possit. »

AUG. Manichæus ergo dixit: Omnes sub peccato nascimur, quorum ipse ortus in vitio est? Sed quia hoc dixit doctus et doctor catholicus, quid es nisi deceptus et deceptor hæreticus¹?

CCI. JUL. « Ego, inquit, tamen non sum Manichæus, qui eam absolvo verbis, et condemno judiciis. »

AUG. Tu eam condemnas judicio, et hoc iniquo, quam mala tanta vis perpeti sine merito malo.

CCII. JUL. « Quid igitur hic primum accusem, impudentiam mentientis, libidinem disputantis, an profanitatem tam prava credentis? Nobis tamen intelligo utendum Prophetæ esse verbis: « Beati sumus Israël, quia » quæ Deo placent, nobis nota sunt². »

AUG. Ita-ne vero, quæ Deo placent vobis nota sunt? Insulse, ut sine ulla contagione peccati premantur parvuli gravi jugo, placet Deo? Trahunt ergo contagium de illo primo magnoque peccato: quod vos nolentes fateri, quid nisi injustum judicium datis Deo?

CCIII. JUL. « Sed invectionum officium legentium censura supplebit: nos pergamus ad reliqua. Certe nullum est in rebus aliud malum, quod vere malum sit, nisi quod peccatum vocamus. »

AUG. Si non sunt mala etiam supplicia peccatorum, non est quomodo defendas Deum dixisse verum, qui dixit creare se mala³, non enim dicendus est creare peccata.

CCIV. JUL. « Ex quo peccato gignitur in uno quoque,

¹ Ambros. lib. 1. de Pœnit. c. 2. vel 3. — ² Baruc. iv, 4. — ³ Isaï. xlv, 7.

ut dicis, naturale malum : nihil est igitur aliud vere malum, quam meritum malum. »

AUG. Non tantum meritum malum, verumetiam poena, quæ malo merito redditur, malum est. Non enim vere malum est peccatum, et non est vere malum poena peccati. Si ergo nullum esset in parvulis ex origine malum meritum, quidquid mali patiuntur, esset injustum. Et ideo ista mala in paradiso esse non possent; quia nullum esset ibi meritum malum, si felix obedientia permaneret. Ac per hoc, quia hic sunt in parvulis mala, quæ ibi non essent; habent etiam meritum malum, quod nisi originaliter non haberent.

CCV. JUL. « Si ergo et Manichæus non ob aliud dicit malam naturam, quam quod eam mali meriti arbitratur, cui putat inferenda supplicia; et tu naturæ humanæ malum inesse confirmas, nec aliud malum quam quod Manichæus, id est, concupiscentiam carnis, quam a diabolo concionaris infusam; eamque sic mali meriti esse dicis, ut æternis eam persistas adjudicare tormentis: non aliter sine dubio quam Manichæus, pessimam illam damnatamque pronuntias. »

AUG. Jam erubescere. Concupiscentia carnis non est a Patre, sed ex mundo est¹, id est, ex hominibus, quorum foetibus impletus est mundus: hanc autem Manichæi tribuunt genti tenebrarum, adjuvantibus vobis, qui hoc malum nobis per prævaricationem primi hominis, secundum Ambrosianam, hoc est, catholicam fidem, in naturam vertisse non vultis².

CCVI. JUL. « Videamus ergo quomodo huc redeat etiam pars secunda sententiæ tuæ. Dixisti enim: » Qui dicit naturam humanam bonum non esse³, bonum ne-

¹ 1 Joan. II, 16. — ² Ambros. lib. 7. in Luc. 12. — ³ Lib. 2. de Nupt. et Conc. c. 21.

gat conditæ creatorem: qui vero negat ei malum inesse, misericordem vitiatæ invidet Salvatore. « Si ergo, ut tu profiteri coactus es, qui negat eam bonum esse, bonum etiam conditorem ejus, id est, Deum negat; et nihil aliud est malam esse naturam, quam malum meritum habere naturaliter; veritati nostræ adminiculatur etiam vestra confessio, negare vos videlicet Deum bonum hominum conditorem, quorum malam esse naturam, et vitiis ejus juratis, et poenis. »

AUG. Natura humana¹, etsi mala est, quia vitiata est; non tamen malum est, quia natura est. Nulla enim natura, in quantum natura est, malum est; sed prorsus bonum, sine quo bono ullum esse non potest malum: quia nisi in aliqua natura ullum esse non potest vitium; quamvis sine vitio possit esse, vel nunquam vitiata, vel sanata natura: quod Manichæi si intelligerent, Manichæi omnino non essent, duas ex contrariis partibus boni et mali introducendo naturas. Si ergo vides quid inter nos et Manichæos intersit, tace: si non vides, tace.

CCVII. JUL. « Non ergo invidemus Salvatore illi, quam conditoris sui dignitate defendimus: sed malum eam negamus esse, ne efficiamur Manichæi; malum ei negamus inesse, ne mutatis nominibus simus totidem Manichæi. »

AUG. Prorsus contra Manichæos estis, cum dicitis naturam malam non esse: sed Pelagiani estis, cum ei malum dicitis non inesse, et nescientes suffragamini Manichæis, dicendo malum, quod ei manifestum est inesse, ex primi hominis prævaricatione non esse; ut concludant illi aliam substantiam naturamque mali esse.

CCVIII. JUL. « Vitiari autem in unoquoque jam suo arbitratu vel bonum agente vel malum, personæ meritum

¹ Prosper seat 302.

dicimus, non naturæ. Et ideo per gratiam Christi id sanari asserimus, quod vitari potest: quoniam nec aliud sauciatum ostenditur, quam quod sanatum docetur.»

AUG. Certe vos invidetis parvulis Salvatorem: exsufflandi sicut ipsi, si hoc vobis prodesse crederetur, ut erueremini de potestate tenebrarum, et in regnum Christi transferremini.

CCIX. JUL. «In baptizatis autem non concupiscentia¹ carnis, quæ naturalis est, sed concupiscentiæ malæ aufertur reatus.»

AUG. Joannes apostolus concupiscentiam carnis dixit a Patre non esse, sed ex mundo², hoc modo eam malam faciens intelligi: tu autem non concupiscentiam carnis quæ naturalis est, sed concupiscentiam malam reatum habere dicis. Apud te quippe nec quando concupiscitur fornicatio, concupiscentia carnis mala est; quia ut dicis, bono male utitur, qui sic utitur. Bonum est ergo ipsa semper, ut vis, sive quis ea conjugium, sive adulterium concupiscat: quoniam si conjugium, bono bene utitur; si adulterium, bono male utitur. Pugna igitur cum apostolo Joanne, non mecum: non enim consentis ei dicenti eam malam, quam dicit concupiscentiam carnis a Patre non esse, sed ex mundo, quando tu dicis concupiscentiam carnis, etiam quando ea malum concupiscitur, esse bonam, ac per hoc nunquam malam. Sed, crede mihi, nemo Christianus est, qui non malit apostolo Joanni consentire, quam tibi.

CCX. JUL. «Ac per hoc, nec aliquod peccatum esse tam Conditoris humani generis, quam Redemptoris testimonio comprobatur.»

AUG. Quid est quod dicis nimis inconsiderate: «Nec aliquod peccatum naturæ inesse?» quasi peccatum possit

¹ Forte concupiscentiæ. — ² 1 Joan. 11, 16.

omnino inesse nisi naturæ, etiamsi non sit origine attractum: sed voluntate commissum. Sive quippe angeli, sive hominis peccatum, manifestum est inesse vel angelo vel homini: quis autem sic exorbitet a rerum natura, ut hominem vel angelum neget esse naturam? Quid est item quod clausis oculis loqueris? quid est rogo quod dicis: «Nec concupiscentiam peccatum esse?» Ita ne contra Apostolum te disputare non vides? Ille namque peccatum esse concupiscentiam, satis omnino monstravit, ubi ait: «Peccatum non cognovi nisi per legem; nam concupiscentiam nesciebam, nisi lex diceret, Non concupisces¹.» Quid hoc testimonio clarius quid tu sententiavanius di ci potest?

CCXI. JUL. «Et ut quæ sunt acta repetamus: inimicam esse justitiæ Dei opinionem traducis, tam præceptorum Dei, quam judiciorum ejus attestazione monstravi.

AUG. Inimicos vos potius esse justitiæ Dei, quem facitis super filios Adam a die exitus de ventre matris eorum², injuste posuisse grave jugum, dum negatis originale peccatum et testimonio Scripturarum, et ipsis calamitatibus parvulorum, quæ in paradiso nisi vestro non possent esse, monstratum est.

CCXII. JUL. «Concupiscentiam autem carnis ad conciliandum sexibus foecunditatis negotium, a Deo inditam creatore corporum, non nisi a Manichæo accusari, scriptorum ejus insertionem perdocui.»

AUG. Concupiscentiam carnis, quam malam esse docet Scriptura divina, per illam quippe caro concupiscit adversus spiritum³, vos adjuvantes Manichæos, Deo coæternæ genti tribuere tenebrarum, dum non vultis eam pertinere ad originale peccatum, et in Dei paradiso audetis

¹ Rom. VII, 7. — ² Eccli. XI, 1. — ³ Galat. V, 17.

insuper collocare, evidentissimis documentis, et divinæ auctoritatis et sobriæ rationis ostendimus.

CCXIII. JUL. « Nec alia apud vos argumenta esse protraduce, quam quæ Manichæus tribuisset ostendi. »

AUG. Non esse Ambrosium Manichæum qui fidei catholicæ invictissimus et Manichæos¹ prostravit et vos, qui dixit discordiam carnis et spiritus², ubi per tuam susceptam caro concupiscit adversus spiritum, per primi hominis prævaricationem in nostram vertisse naturam, etiam testimonio tui principis eundem laudantis episcopum³, convictus atque contortus cogeris confiteri.

JUL. CCXIV. « Te autem liberi arbitrii negatorem, et Dei nascentium conditoris, sententiæ tuæ discussione patefaci. »

AUG. Me non esse liberi arbitrii, quod tu extollendo præcipitas, negatorem, sed potius defensorem Dei gratiam confitendo, quod arbitrium tu decipis⁴ in tua virtute fidendo, innumerabilia sacra testimonia proclamant: nosque non negare Deum nascentium conditorem, sed vos negare Deum nascentium salvatorem, ea quæ utrique diximus, legentibus indicabunt.

CCXV. JUL. « Malam autem a vobis pronuntiarî naturam, ejus sententiæ, quam tu uno verbo conclusurum te promiseras, explicatione convici. »

AUG. Naturam humanam non malum esse, sed ei malum inesse monstravi; unum horum docens per ejusdem naturæ substantiam et ejus substantiæ conditorem Deum, alterum per ejusdem naturæ miseriam et ab eadem miseria salvatorem Deum. Te autem ratiocinationem meam non potuisse dissolvere, etsi non tibi respondissem, lector posset diligens et intelligens invenire.

¹ Forte addend. vindex. — ² Ambros. lib. 7. in Luc. 12. — ³ Pelagii lib. 3. de Libero Arbit. — ⁴ Forte dejicis.

CCXVI. JUL. « Atque ideo etiam tardissimis ad intelligendum vel tuo favore deceptis liquere confido, te Manichæi solum aversari nomen; cæterum ex omni fide cum cunctis traducis sectatoribus, non minus spurcis quam stolidis ejus inhærere dogmatibus. »

AUG. Aliud et contra est omnino quam putas, quod liquere etiam tardissimis dicis. Illud namque potius etiam tardissimis liquet, si legendis utriusque nostrum scriptis intentam curam non graventur impendere, me demonstrasse non solum quod ego sim Manichæorum inimicus errori, eorumque nefaria dogmata Deo veritatis opitulante subverterim: sed etiam quod vos Manichæorum tantum adjuvetis insaniam, ut se omnino gloriarentur invictos, nisi catholica fide, quam Deo miserante defendimus, non per vos, vel a vobis, sed vobiscum potius vincerentur. Te autem ideo me unum elegisse, cui Manichæorum nomine et crimine, quanto crebrius, tanto conviciareris odiosius, quia eo modo putasti catholicam, quæ vos arguit, fundatissimam fidem et clarorum atque sanctorum defensorum ejus notissimam multitudinem, qui ea quæ didicimus et docemus, didicerunt atque docuerunt, sine invidia te posse destruere, horrore nefandi nominis, non objecti criminis, veritate. « Sed firmum fundamentum » Dei stat: novit enim Dominus qui sunt ejus¹. » Verba vero libri mei, quæ tibi quasi refellenda proposueras, quomodo quibusdam paucissimis quasi ad speciem pugnæ qualiscumque tentatis, multo plura cætera, diffusa atque interfusa tua nebulosa loquacitate vitaveris, interim quia longum est hic ostendere, ut per se ipsum advertat et inveniat, dimitto lectori.

¹ 2 Tim. II, 19.